

Dziecko z uszkodzonym wzrokiem jak każde inne, powinno być otoczone mądrą miłością, która nie może przejawiać się ani w zbyt tkliwej nadopiekuńczości, ani w zbyt oschłym traktowaniu. Ważne, by rodzice zapewniali dziecku dopływ informacji o świecie wszystkimi możliwymi sposobami oraz umożliwiali poznawanie otoczenia na skutek jego własnej aktywności i samodzielności.

Defekt wzroku można kompensować rozwojem innych procesów poznawczych – pamięci, uwagi, wyobraźni. Warto mówić dziecku o świecie widzących, nawet o tym, że jego niepełnosprawność uniemożliwia mu osiągnięcie niektórych zawodów. Celowe jest, aby dziecko przyswajając ogólnie obowiązującą wiedzę i umiejętności, uniknęło przystosowania swojej osobowości jedynie do ślepoty, a jednocześnie zachowało całość charakterystycznych dla osoby z problemami widzenia sposobów pojmowania rzeczywistości.

Aby niewidome i niedowidzące dziecko wyrosło na zdrowego, zaradnego i mądrego człowieka, nie wystarczy realizacja potrzeb biologicznych czy nawet serdeczna opieka. Zdrowy ruch, odpowiednia zabawa i towarzystwo ludzi - pobudzające do myślenia, mówienia, do swobodnego działania i stałego radosnego próbowania swych sił, to największe skarby, jakimi rodzice mogą obdarować niepełnosprawne dziecko, już w okresie wczesnych lat jego życia.

Kierunki działań.

1. Stworzyć w dziecku usilne dążenie do przezwyciężania niepełnosprawności nie przez zaprzeczenie jej istnienia, ale przez zrozumienie prawdziwych ograniczeń oraz skłonić je do wytyczenia sobie planu racjonalnego przygotowania się do normalnego życia.
2. Rozwijać te cechy charakteru, które pomogą dziecku w jego samowychowaniu - w kierunku uzyskania przez niego normalnego życia, a więc wyrobić odwagę, samodzielność, dążność do samoobsługi, nieustępliwość w stosunku do swych słabości, itd.
3. Wyrobić właściwy stosunek do ludzi, by nie zamykać się w sobie, wykazywać możliwości i aktywność w sferze poznawczej mimo niepełnosprawności. Wdrażać do samodzielności i cierpliwie uczyć ich zakresu i sposobów pomocy, jakiej się od dziecka oczekuje oraz umiejętności naturalnego zwracania się o pomoc, gdy jest ona niezbędna.
4. Wspólnie planować i realizować prace oraz obowiązki domowe, co jest doskonałym sposobem na rozwój fizyczny dziecka, w tym ćwiczenie jego zdolności motorycznych.

Przykłady działań.

- 1) Dostarczanie dziecku warunków najbardziej sprzyjających zabawie i jak najbogatszego materiału do niej.
- 2) Umiejętne inicjowanie zabaw, to jest podsuwanie dziecku niewidomemu pomysłów do zabaw, które sprawiają przyjemność, pomagają w rozwoju fizycznym, umysłowym i uczuciowym.
- 3) Tworzenie sytuacji, które kształciłyby naśladownictwo.
- 4) Dostarczanie dziecku takich samych zabawek, jak zdrowym rówieśnikom - do zabaw konstrukcyjnych - różnego typu klocków, a do zabaw naśladowczych różnego typu lalek, zwierząt, zestawów mebelków, itd. Zabawki odgrywają wielką rolę poznawczą, ponieważ uczą posługiwania się dotykiem, słuchem i innymi zmysłami.

- 5) Zorganizowanie otoczenia w taki sposób, aby dało dziecku możliwości doświadczania przestrzeni (ruchowego, dotykowego, manipulacyjnego) w dostępnym zakresie.
- 6) Umożliwienie dziecku praktyki, np. powinno mieć zakres obowiązków domowych, z których wykonania jest rozliczane, co sprzyja rozwijaniu poczucia własnej wartości.
- 7) Wspieranie dziecka w rozmowie, zachęcanie do zadawania pytań i dzielenia się swoimi przeżyciami. Opowiadanie historii czy bajek pomoże dziecku otworzyć się w dyskusji na dany temat.
- 8) Rozwijanie specjalnych zdolności dziecka niewidomego i niedowidzącego w zakresie muzyki oraz plastyki.
- 9) Doskonalenie czynności życia codziennego, np. utrzymanie higieny osobistej, dbałość o wygląd, prace domowe typu porządkowego, przygotowanie posiłków, sposób zachowania się w różnych sytuacjach życiowych (sklep, poczta itp.).
- 10) Kształcenie nawyków prozdrowotnych (ruchu i aktywności wypoczynkowo-rekreacyjnej).

Podczas zajęć z dzieckiem słabowidzącym należy przyjąć zasadę, że praca wzrokowa nie powinna przekraczać 20 minut. W przerwach można przeprowadzić ćwiczenia pamięciowo - słuchowe.